

Pistis Sophia

Colofon

Oorspronkelijke titel

Pistis Sophia
Askew codex

Oorspronkelijke Duitse vertaling Schmidt, Carl, 1925

Engelse vertaling MacDermot, Violet, 1978

Coptic Gnostic Library

Gepubliceerd Leiden: E. J. Brill, 1978

Copyright © E. J. Brill, 1978.

Serie

The Coptic gnostic library
Nag Hammadi studies; volume IX
Coptic gnostic library
Nag Hammadi studies; 9

Onderwerpen

Nag Hammadi codices
Koptische literatuur
Gnosticisme

Eerste druk 1963

Tweede druk 2002

Derde druk, nieuwe Nederlandse vertaling John van den Berg 2020

Redactie Anneke Munnik

© 2020 Vertaling en deze uitgave Rozekruis Pers

Boekverzorging Dick Letema

Letter Trinité en Trebuchet

Papier 90 gr Munken Print Cream v1.5

ISBN 9789067324731

Rozekruis Pers

Bakenessergracht 5

2011 JS Haarlem

(023) 5323852

info@rozekruispers.com

www.rozekruispers.com

Het Evangelie van de

Pistis Sophia

Πίστις Σοφία

De vier boeken van de Verlosser
Codex Askewianus

Rozekruis Pers

Inhoud

Woord vooraf	10
Boek I	12
1 De verborgen mysteriën	13
2 De komst van het licht	14
3 De opgang in het licht	15
4 Het drievoudige licht	16
5 Vrees niet	17
6 De dialoog op de Olijfberg	17
7 De komst van de verlosser	18
8 De geboorte van de discipelen	21
9 Het lichtkleed	22
10 De mysteriën van het lichtkleed	22
11 De poort van het firmament	25
12 De eerste sfeer	25
13 De sfeer van het lot	26
14 De eonen van de archonten	26
15 De omkering	27
16 De strijd van de archonten	28
17 Maria Magdalena	29
18 Het omwenden van de sferen	29
19 De eerste vraag	30
20 Het aanroepen van de mysteriën	31
21 De astrologie	31
22 De reden van het omwenden van de sferen	33
23 De redding van alle zielen	33
24 Maria, de schone in haar voordracht	34
25 Reiniging van de zielen	34
26 De orde van Melchizedek	35
27 De versnelling van de cyclus	36
28 Het einde van de archonten	38
29 De Pistis Sophia onder de dertiende eoon	39
30 De vierentwintig emanaties	40

31	Jaldabaoth	42
32	Het eerste berouw	43
33	De lichtmens ontwaakt	46
34	Het pleroma van Mariam	49
35	Het tweede berouw	49
36	Petrus, de standvastige	51
37	Het derde berouw	52
38	Martha, de zachtmoedige	53
39	Het vierde berouw	54
40	Johannus, de maagdelijke	56
41	Het vijfde berouw	58
42	Filippus, de eerste getuige van het lichtrijk	60
43	De verzekering van de zaak	61
44	Het zesde berouw	63
45	Andreas, de bedachtzame	64
46	Het zevende berouw	65
47	Het achtste berouw	69
48	Barmhartigheid	71
49	Mattheüs, de tweede getuige van het lichtrijk	72
50	Het negende berouw	74
51	Jacobus, de sterke	77
52	Het tiende berouw	79
53	Innerlijke vrede	81
54	Het elfde berouw	82
55	Het twaalfde berouw	84
56	Vervulling	86
57	Het dertiende berouw	88
58	De lofzang van de Pistis Sophia	89
59	Maria, de moeder van Jezus	92
60	De lichtkracht van het eerste mysterie	94
61	Jezus ontvangt de geest van het eerste mysterie	95
62	Sabaoth de Goede	97

Boek II	100
63 Het eerste mysterie dat naar binnen kijkt	101
64 Gabriël en Michaël	102
65 De lichtstroom over de tempel	104
66 De kracht van Authades	107
67 De bescherming door het licht	110
68 Reiniging door berouw	115
69 Thomas, de derde getuige van het lichtrijk	116
70 Het gebod van het eerste mysterie	119
71 De lichtkracht spreekt door Salomo	121
72 De redding van de ziel uit de amente	124
73 De overwinning op Authades	125
74 De hymne van het licht	127
75 De verzegeling	128
76 Wanneer de drie tijden vol zullen zijn	129
77 De tijd is vol op de Olijfberg	131
78 De overgave van Jacobus	133
79 Adamas de Tiran	134
80 Gerechtigheid	135
81 De Pistis Sophia betreedt de dertiende eoon	136
82 De verlossing van de mensheid	139
83 Zoek en u zult vinden	141
84 De grootheid van de schepping	142
85 Het lichtland	144
86 De ordening van de erfdelen van het licht	145
87 De laatsten zullen de eersten zijn	151
88 Het werk van de discipelen	151
89 De grootheid van de vijf helpers	153
90 Waar uw hart is daar zal ook uw schat zijn	154
91 Het mysterie van de Onuitsprekelijke	155
92 Het mysterie dat weet	159
93 De kennis van de Onuitsprekelijke	160
94 Wie kan de kennis begrijpen?	163

95	De uitstorting van krachten	164
96	Verlossing door het woord van de Onuitsprekelijke	168
97	Het bewustzijn van het Al	173
98	De mysteriën van de Onuitsprekelijke	176
99	Het duizendjarig rijk	180
100	De wereld van de vermenging	183
101	De leden van de Onuitsprekelijke	187

Boek III

	Boek III	190
102	Doe afstand van alles	191
103	Het gericht over de rechtvaardige mens	195
104	Vergeving van de zondige mens	197
105	De getuigen van het laatste berouw	198
106	Vergeving door de barmhartige mysteriën	201
107	Het lot van de onwaarachtige mens	202
108	De ingang in een rechtvaardig lichaam	204
109	De verheffing van de ziel	205
110	Het werk van de verlosser	206
111	Behoed u voor valse leringen	208
112	Het mysterie van het verbreken van alle banden	211
113	Bevrijding van de valse geest	215
114	Maria, de pneumatische	218
115	Het mysterie van de doop	218
116	Het reinigende vuur	220
117	Hoe de mysteriën vergeven	222
118	Het erbarmen van de Onuitsprekelijke	222
119	Sterven zonder berouw	223
120	Het smakeloze zout	225
121	Het gewaad van de koning	227
122	De beproeving van Petrus	228
123	De hogere mysteriën	229
124	De keuze van de dienstknecht	231
125	De poorten van het licht	232

126	De draak van de buitenste duisternis	234
127	Het vuur van de draak	235
128	Het zegel van de maagd van het licht	237
129	Het ontvangen van het erfdeel	240
130	Het mysterie van de naam van de draak	241
131	De ziel in de vermenging	244
132	Salome en het lot van de mens	248
133	De sleutel van de mysteriën	253
134	De boeken van Jeû	255
135	De ingang in het licht	256

Boek IV

	Boek IV	260
136	De gebieden van de weg van het midden	261
137	De onvergankelijke namen	263
138	De wegen van het midden	264
139	De vijf archonten van het midden	265
140	De loutering van de ziel	267
141	Vuur, water, wijn en bloed	271
142	Het offer	273
143	Gedenk ons en reinig ons	275
144	Het gericht van de lasteraar	276
145	Het lot van de moordenaar	278
146	Het lot van de dief	279
147	De beker van de nuchterheid	281
148	Het erbarmen van de heer	283

Woord vooraf

In het British Museum bevindt zich een Koptisch handschrift met de wetenschappelijke naam Codex Askewianus, ontleend aan Anthony Askew. Hij verwierf het op een Londense markt in 1785. Zijn erfgenamen vertrouwden het later toe aan de conservatoren van het museum. Eind negentiende eeuw begon het wetenschappelijk ontsluiten van het geschrift, dat vanaf dat moment bekend wordt als het Evangelie van de Pistis Sophia. Het is de Duitse vertaling van Carl Schmitt uit 1905 die de grondslag vormt voor de latere Engelse vertalingen van G.R.S Mead uit 1921 en die van Violet MacDermot uit 1978. Deze volledig herziene Nederlandse vertaling is gebaseerd op het werk van deze voorgangers. Om het lezen te vergemakkelijken, zijn er in deze nieuwe druk titels aan de hoofdstukken toegevoegd.

Recent onderzoek van Erin Evans heeft zeer aannemelijk gemaakt dat het geschrift afkomstig is van een groepering uit Egypte. Het bevat een deel van hun leringen uit de derde tot de vierde eeuw van onze jaartelling. Een ouder geschrift van hen is bekend onder de naam ‘de boeken van Jeû’. Beide geschriften zijn destijds in het Koptisch geschreven, hoogstwaarschijnlijk aan de hand van een Grieks origineel. Het Koptisch is een taal die in de antieke oudheid in Egypte in zwang raakte. Het is Oud-Egyptisch, Demotisch genoemd, geschreven met Griekse letters, aangevuld met zeven extra karakters.

In de tekst wordt veel verwezen naar bekend veronderstelde mythen waarvan de context grotendeels verloren is gegaan. De Nag Hammadi-geschriften die in 1945 zijn gevonden – en in de jaren daarna voor het publiek ontsloten – geven een deel van die context terug. In met name de sethiaanse geschriften is de Pistis Sophia een geestelijke macht die een belangrijke rol speelt in de kosmologie. In het directe licht van de schepper, het pleroma, is zij de drager van de wijsheid. De mythen vertellen dat de Pistis

Sophia op een zeker moment uit zichzelf gaat scheppen, zonder haar metgezel. Er komt dan een levensgebied tot ontwikkeling buiten het pleroma, met uiteindelijk duisternis tot gevolg, de duisternis van de chaos.

Het Evangelie van de Pistis Sophia vangt aan in deze duisternis. Jezus spreekt in de aanvang slechts in algemene zin over de mysteriën van het pleroma tot zijn discipelen. Een drievoudig licht komt tot Jezus en neemt hem op in de schatkamer van het licht. Daar krijgt Jezus zijn lichtkleden, die alle mysteriën bevatten, alle mysteriën van binnen en buiten het pleroma. Omringd door dit geweldige licht keert Jezus terug tot zijn discipelen. Het vervolg van de dialoog gaat over het doorgronden van de mysteriën van de lichtkleden. In deze dialoog speelt Maria Magdalena de hoofdrol. Door haar intuïtieve bevatten als Maria, of het oudere Mariam, geeft zij richting aan de dialoog. Jezus vergelijkt haar met het pleroma, vanwege haar diepe inzicht.

Het is aan de lezer om, in navolging van Maria Magdalena, zelf de diepte van de tekst te ontdekken. Het is een lange weg van Grieks via Koptisch tot het Nederlands van de eenentwintigste eeuw. Een woord dat veel voorkomt in deze Nederlandse versie, is het woord 'berouw'. Het oorspronkelijke Griekse woord ervoor is metanoia, dat letterlijk betekent 'meta-gedachte' of 'voorbij-gedachte'. Berouw heeft dus de betekenis van een bewustzijnsstaat voorbij het denken. Berouw hebben, wil dan zeggen: tot het bewustzijn komen van wat verder gaat dan de wereld van de gedachten. Het berouw van de Pistis Sophia brengt haar immers voorbij de geestelijke machten van de duisternis, met hun archonten en emanaties van Authades, de machtige menselijke wil. Door bewustzijn komt zij in de dertiende eon, een stroom van licht brengt haar daar, alsof zij vleugels heeft gekregen en de duisternis niet meer hoeft aan te raken. Zij brengt de mensen vanaf dan weer de oorspronkelijke wijsheid, die eens latent is geworden.

Boek I

1 De verborgen mysteriën

Het geschiedde dat Jezus, nadat hij van de doden was opgestaan, elf jaren doorbracht waarin hij zich met zijn discipelen onderhield. Hij onderwees hen slechts tot aan de gebieden van het eerste gebod en tot aan de gebieden van het eerste mysterie, hetwelk zich bevindt binnen de sluier en binnen het eerste gebod, dat het vierentwintigste mysterie is van buiten en beneden – de mysteriën welke zich in de tweede ruimte van het eerste mysterie bevinden, dat vóór alle mysteriën is – de vader in de gedaante van een duif.

En Jezus sprak tot zijn discipelen: ‘Ik ben voortgekomen uit dat eerste mysterie, dat het laatste mysterie is, dat wil zeggen het vierentwintigste mysterie.’ En de discipelen hebben niet geweten en niet begrepen dat er iets binnen dat mysterie zou bestaan, maar zij dachten van dat mysterie dat het het hoofd van het Al en het hoofd van al het bestaande zou zijn. En zij dachten dat het de voleinding van alle voleindingen zou zijn, omdat Jezus met betrekking tot dat mysterie tot hen had gezegd dat dit het eerste gebod omgeeft en de vijf ideeën en het grote licht en de vijf helpers en de gehele schatkamer van het licht.

Bovendien had Jezus zijn discipelen niet onderricht over de gehele omvang van alle gebieden van de grote onzichtbare en van de drie drievoudige krachten en van de vierentwintig onzichtbaren, en al hun gebieden en hun eonen en hun ordeningen, hoe zij zich uitgebreid hebben – die welke de emanaties van de grote onzichtbare zijn – en hun ongegenereerden en hun zelfgegenereerden en hun gegenereerden en hun sterren en hun ongepaarden en hun archonten en hun overheden en hun heren en hun aartsengelen en hun engelen en hun decanen en hun dienaren, en alle woningen van hun sferen en alle ordeningen van ieder van deze.

En Jezus had zijn discipelen niet verteld van de gehele uitgebreidheid van de emanaties van de schatkamer, niet van hun ordeningen en hoe zij zich uitbreiden, evenmin had hij hun verteld over

hun verlossers, overeenkomstig de ordening van ieder van hen, hoe zij zijn. Ook had hij hun niet verteld welke wachter staat aan iedere poort van de schatkamer van het licht. Hij had met hen ook niet gesproken over het gebied van de tweelingverlosser, die het kind van het kind is. Hij had hun niet verteld over het gebied van de drie amens, in welke gebieden zij zich uitbreiden en in welke gebieden de vijf bomen verspreid zijn, evenmin betreffende de zeven andere amens, dat wil zeggen de zeven stemmen, wat hun gebied is en hoe zij zich uitbreiden.

En Jezus had zijn discipelen niet gezegd van welke aard de vijf helpers zijn, ook niet in welke gebieden zij gebracht zijn. Ook had hij hun niet gezegd op welke wijze het grote licht zich had uitgebreid, in welke gebieden het gebracht is; evenmin had hij hun verteld over de vijf ideeën of over het eerste gebod, in welke gebieden zij gebracht zijn. Maar hij had slechts in het algemeen met hen gesproken, terwijl hij hun leerde dat zij bestaan. Over hun omvang echter en de ordening van hun gebieden en hoe zij bestaan, had hij niet gesproken. Daarom hebben zij ook niet geweten dat er nog andere gebieden binnen dat mysterie bestaan.

En hij had zijn discipelen niet gezegd: 'Ik ben uit die en die gebieden uitgegaan tot ik dat mysterie binnenging en tot ik het weer verliet', maar terwijl hij hen onderwees, zei hij tot hen: 'Ik ben uit dat mysterie voortgekomen.' Daarom nu dachten zij van dat mysterie dat het de voleinding van alle voleindingen zou zijn en het hoofd van het Al en het gehele pleroma, want Jezus had tot zijn discipelen gezegd: 'Dat mysterie omgeeft het Al waarvan ik u heb gesproken vanaf de dag waarop ik u ontmoet heb tot op de dag van heden.' Daarom nu dachten de discipelen dat er binnen dat mysterie niets bestaat.

2 De komst van het licht

Het geschiedde toen de discipelen tezamen op de Olijfberg ge-

zeten waren, terwijl zij over deze woorden spraken en in grote blijdschap jubelden en zeer verheugd waren, dat zij tegen elkaar zeiden: 'Wij zijn gezegend boven alle mensen op aarde omdat de verlosser ons dit heeft geopenbaard en wij het pleroma en de totale volmaking hebben ontvangen.' Dit zeiden zij tot elkaar terwijl Jezus op korte afstand van hen was gezeten.

Het geschiedde op de vijftiende dag van de maan in de maand Tybi, welke de dag is waarop de maan vol is, op die dag nu, toen de zon in zijn baan was opgekomen, kwam er achter hem een grote lichtkracht tevoorschijn die met buitengewone helderheid scheen en er was geen maatstaf voor het met hem verbonden licht, want het kwam voort uit het licht der lichten en het is gekomen uit het laatste mysterie dat het vierentwintigste mysterie is van binnen naar buiten, welke zich in de ordeningen van de tweede ruimte van het eerste mysterie bevinden. Deze lichtkracht daalde neer op Jezus en omgaf hem geheel terwijl hij op enige afstand van zijn discipelen zat, en hij straalde buitengewoon door het mateloze licht dat op hem was.

En de discipelen hadden Jezus niet gezien, ten gevolge van het grote licht waarin hij zich bevond of dat om hem was, want hun ogen waren verblind door het grote licht dat hem omringde. Maar zij zagen slechts het licht, dat vele lichtstralen uitzond. De lichtstralen waren niet aan elkaar gelijk en het licht was van verschillende geaardheid en van onderscheiden vorm, van beneden naar boven, de ene straal oneindig veel schitterender dan de andere, in één onmetelijke lichtglans. Het reikte van de aarde omhoog tot de hemel. En toen de discipelen dat licht zagen, waren zij in grote vrees en opwinding.

3 De opgang in het licht

Het geschiedde nu toen deze lichtkracht op Jezus was neerge-daald, dat zij hem geleidelijk geheel omvatte. Daarna steeg Jezus

op en voer omhoog, terwijl hij verblindend schitterde in een onmetelijk licht. En de discipelen staarden hem na zonder dat een van hen sprak, totdat hij de hemel bereikt had, maar zij bewaarden allen een diepe stilte. Deze dingen vonden plaats op de vijftiende dag van de maan, op de dag waarin zij in de maand Tybi vol is.

Het geschiedde nu toen Jezus opgevaren was, na drie uren, dat alle krachten van de hemel in opwinding raakten en alle tegen elkaar werden bewogen. Zij en al hun eonen en al hun gebieden en al hun ordeningen. De gehele aarde werd bewogen en allen die daarop woonden. Alle mensen op de aarde raakten in opwinding, evenals de discipelen en zij dachten allen: misschien zal de wereld als een kleed opgerold worden.

En alle zich in de hemelen bevindende krachten staakten hun opwinding niet, zij, noch de gehele wereld en zij werden alle tegen elkaar bewogen van het derde uur van de vijftiende dag van de maan Tybi, tot het negende uur van de volgende dag. En alle engelen en hun aartsengelen, en alle krachten van de hoogte zongen lofliederen tot het binnenste van het binnenste, zodat de hele wereld hun stemmen hoorde, zonder ophouden, tot het negende uur van de volgende dag.

4 Het drievoudige licht

De discipelen zaten in vrees bij elkaar en zij waren zeer opgewonden. Zij waren bevreesd vanwege de grote aardbeving die plaatsvond en zij weenden gezamenlijk, zeggend: 'Wat gaat er gebeuren? Zal de verlosser misschien alle gebieden verdelgen?'

Terwijl zij dit zeiden, samen wenend, openden zich – het negende uur van de volgende dag – de hemelen en zij zagen Jezus neerdalen, buitengewoon stralend, zonder dat er een maatstaf was voor het licht waarin hij zich bevond. Want hij straalde nog meer dan in het uur toen hij naar de hemelen was opgestegen, zodat de be-

woners van de aarde het licht dat op hem was niet konden beschrijven, en het zond lichtstralen uit in overvloed en zijn stralen waren onmetelijk.

Dit licht was niet gelijkvormig, maar verschillend van aard en verschillend van vorm, zodat sommige stralen oneindig vele malen schitterender waren dan andere, en het gehele licht bestond uit drie soorten. De ene soort was oneindig vele malen schitterender dan de andere. De tweede of middelste was voortreffelijker dan de eerste, die beneden was en de derde, of bovenste van de drie was nog uitmuntender dan de beide lagere.

De eerste straal, die zich onder de beide andere bevond, was gelijk aan het licht dat op Jezus neerdaalde voordat hij naar de hemelen opvoer en was alleen in zijn licht daaraan gelijk. En de drie vormen van licht waren van een verschillend type en van verschillende aard. En sommige waren vele malen voortreffelijker ten opzichte van anderen.

5 Vrees niet

Het geschiedde toen de discipelen dit hadden gezien, dat zij buitengewoon vreesden en in opwinding raakten. Jezus nu, de barmhartige en zachtmoedige, toen hij zag dat zijn discipelen zeer opgewonden waren, zei tot hen: ‘Houd moed, ik ben het, vrees niet.’

6 De dialoog op de Olijfberg

Nu de discipelen deze woorden hadden gehoord, zeiden zij: ‘Heer, wanneer u het bent, trek dan uw lichtglans tot u opdat wij stand kunnen houden, want onze ogen zijn verblind en wij zijn verbijsterd en ook de gehele wereld is in opschudding door het grote licht dat op u is.’

Hierop trok Jezus de glans van zijn licht in zich terug. En toen dit gebeurd was, vatten alle discipelen moed, traden op Jezus toe,

vielen allen tegelijk op hun knieën, aanbaden hem in grote blijdschap en zeiden tot hem: ‘Meester, waarheen bent u gegaan, of wat was uw taak welke u verricht hebt en vooral: waarom die opwinding en die aardbevingen die er geweest zijn?’

Toen zei Jezus, de barmhartige, tegen hen: ‘Verheugt u en juicht vanaf dit uur, want ik ben gegaan naar de gebieden waaruit ik gekomen was. Van nu af zal ik openlijk met u spreken van het begin van de waarheid tot aan haar voleinding en ik zal met u spreken van aangezicht tot aangezicht, zonder gelijkenis. Van nu af aan zal ik niets voor u verbergen van het mysterie van de hoogte en van het gebied van de waarheid. Want mij is door de Onuitsprekelijke en door het eerste mysterie van alle mysteriën gezag gegeven met u te spreken van het begin tot aan het pleroma, van binnen naar buiten en van buiten naar binnen. Hoor nu, opdat ik u alle dingen vertel. Het geschiedde toen ik op enige afstand van u verwijderd op de Olijfberg zat, dat ik dacht over de ordening van de taak vanwege welke ik gezonden was, dat zij volbracht zou moeten worden en dat het eerste mysterie mij mijn kleed nog niet had gezonden, hetwelk het vierentwintigste mysterie van binnen naar buiten is. Deze [vierentwintig mysteriën] bevinden zich in de tweede ruimte van het eerste mysterie in de ordening van die ruimte. Het geschiedde nu, dat ik had ingezien dat de ordening van de taak vanwege welke ik was gezonden, volbracht was en dat dat mysterie mij mijn kleed nog niet had gezonden dat ik daarin had achtergelaten totdat de tijd vervuld zou zijn. Dit dan overdenkende, zat ik op de Olijfberg, niet ver van u verwijderd.’

7 De komst van de verlosser

‘Toen nu de zon in het oosten opging, geschiedde het op last van het eerste mysterie, dat van het begin af bestaat en waardoor het Al ontstaan is – waaruit ook ikzelf zojuist gekomen ben, niet in de tijd voor mijn kruisiging, maar nu – dat mij mijn lichtkleed

werd gezonden, dat het mij vanaf het begin af gegeven had en dat ik had achtergelaten in het laatste mysterie, dat is het vierentwintigste mysterie van binnen naar buiten, die welke zich bevinden in de ordeningen van de tweede ruimte van het eerste mysterie. Dit lichtkleed had ik in het laatste mysterie achtergelaten totdat de tijd aangebroken zou zijn om het aan te trekken en ik zou beginnen te spreken tot de mensheid, en haar alles zou openbaren vanaf het begin van de waarheid tot haar voleinding, en met haar zou spreken van het innerlijkste tot het uiterlijkste en van het uiterlijkste tot het innerlijkste. Verheugt u nu en jubel, en verheugt u temeer want u allen is het gegeven dat ik het eerst tot u zal spreken van het begin van de waarheid tot haar voleinding. Daartoe heb ik u immers van het begin af door het eerste mysterie verkoren. Verblijd u dan en jubelt, want toen ik de wereld binnenkwam voerde ik van het begin af de twaalf krachten met mij mee, zoals ik u van het begin af heb gezegd, krachten die ik genomen heb van de twaalf verlossers van de schatkamer van het licht volgens het gebod van het eerste mysterie. Deze twaalfvoudige kracht stortte ik in de schoot van uw moeders toen ik in de wereld kwam, dat wil zeggen, de twaalfvoudige kracht welke heden in uw lichamen is. Want deze krachten zijn u geschonken boven de gehele wereld, omdat u het bent die de gehele wereld zult redden en opdat u in staat zult zijn de bedreiging van de archonten van de wereld, en de smarten van de wereld en haar gevaren en al haar vervolgingen die de archonten over u zullen brengen, te verdragen. Want ik heb u vaak gezegd dat ik de in u aanwezige kracht genomen heb uit de twaalf verlossers die zich in de schatkamer van het licht bevinden. Om deze reden heb ik u vanaf het begin gezegd dat u niet van deze wereld bent – ook ik ben niet van haar – want alle mensen van deze wereld hebben hun zielen uit de kracht van de archonten van de eonen ontvangen. De kracht echter die zich in u bevindt, is van mij; uw zielen behoren aan de hoogte. Ik heb twaalf krachten van de twaalf verlossers van de schatkamer van

het licht gebracht, die ik uit dat deel van mijn kracht genomen heb dat ik het eerst heb ontvangen. En toen ik de wereld in ging, kwam ik aan te midden van de archonten van de sfeer in de gestalte van Gabriël, de engel van de eonen. En de archonten van de eonen hebben mij niet herkend, maar zij meenden dat ik de engel Gabriël was. Het geschiedde nu toen ik in het midden van de archonten van de eonen was gekomen, dat ik neerzag op de wereld van de mensheid op bevel van het eerste mysterie. Ik vond Elizabeth, de moeder van Johannes de Doper, alvorens zij hem ontvangen had en ik zaaide een kracht in haar die ik ontvangen had van de kleine Jaô de Goede, die in het midden is, opdat hij in staat zou zijn mijn voorloper te zijn en mijn weg te bereiden en te dopen met het water van de vergeving. Die kracht nu, was in het lichaam van Johannes. En weer vond ik in plaats van de ziel van de archonten die hij op het punt stond te ontvangen, de ziel van de profeet Elia in de eonen van de sfeer en ik nam hem mee en nam zijn ziel en bracht haar naar de maagd van het licht. En zij gaf haar weer over aan haar ontvangers; zij brachten haar naar de sfeer van de archonten en stieten haar in de schoot van Elizabeth. Maar de kracht van de kleine Jaô, hij die van het midden is, en de ziel van de profeet Elia werden gebonden in het lichaam van Johannes de Doper. U twijfelde allen toen ik tot u sprak, omdat Johannes zei: 'Ik ben de Christus niet' en u mij zei: 'Er staat geschreven in de schrift: wanneer de Christus komt zal Elia voor hem uitgaan en zijn weg bereiden.' Ik antwoordde toen u mij dit zei: 'Elia is inderdaad gekomen en heeft alles voorbereid, zoals geschreven staat, en zij hebben met hem gedaan naar hun wil.' Toen ik bemerkte dat u niet begrepen had dat ik tot u gesproken had over de ziel van Elia, die in Johannes de Doper gebonden is, antwoordde ik in een openlijk gesprek van aangezicht tot aangezicht: 'Indien u Johannes de Doper wilt aanvaarden: hij is Elia, van wie ik gezegd heb dat hij komen zou.'

8 De geboorte van de discipelen

Jezus vervolgde zijn gesprek en zei: ‘Het geschiedde daarna, op bevel van het eerste mysterie, dat ik op de wereld van de mensheid neerzag en Maria vond, die naar het stoffelijk lichaam mijn moeder wordt genoemd. Ik sprak met haar in de gestalte van Gabriël en toen zij zich tot de hoogte – tot mij – gewend had, stiet ik in haar de eerste kracht, die ik van Barbelo had ontvangen. Dat wil zeggen, het lichaam dat ik in de hoogte gedragen heb. En in plaats van de ziel stiet ik in haar de kracht die ik van de grote Sabaoth de Goede, die zich in het gebied aan de rechterzijde bevindt, ontvangen heb. En de twaalf krachten van de twaalf verlossers van de schatkamer van het licht die ik van de twaalf dienaren in het midden heb ontvangen, stiet ik in de sfeer van de archonten.

En de decanen van de archonten en hun dienaren dachten dat het zielen van de archonten waren. En de dienaren brachten hen en bonden hen in de lichamen van uw moeders. En toen de juiste tijd aangebroken was, werd u in de wereld geboren zonder dat er zielen van de archonten in u zijn. En u hebt uw deel ontvangen uit de kracht welke de laatste helper in de vermenging heeft geblazen, de kracht die met alle onzichtbaren en alle archonten en alle eonen vermengd is. In één woord, die vermengd is met de wereld van de ondergang, namelijk de vermenging.

Deze kracht, die ik van het begin af uit mijzelf heb voortgebracht, heb ik in het eerste gebod gestoten en het eerste gebod stiet een deel ervan in het grote licht en het grote licht stiet een deel van dat wat het had ontvangen in de vijf helpers, en de laatste helper nam een deel van wat hij ontvangen had en stiet het in de vermenging. En dit deel ontstond in alle die zich in de vermenging bevinden, zoals ik u zo-even gezegd heb.’

Dit nu zei Jezus tot zijn discipelen op de Olijfberg. Jezus zette het gesprek met zijn discipelen voort en zei: ‘Verheug u en jubel en voeg vreugde toe aan uw vreugde, want de tijden zijn voleind om mij te bekleden met het kleed dat van de aanvang voor mij was

bereid en dat ik in het laatste mysterie achterliet tot de tijd van de voleinding aangebroken zou zijn. De tijd van de vervulling echter is de tijd waarop mij door het eerste mysterie bevolen zal worden met u te spreken over het begin van de waarheid tot haar vervulling, en over het binnenste van het binnenste tot het buitenste van het buitenste, aangezien de wereld door u zal worden gered. Verheug u en jubel, want u bent gezegend boven alle mensen die op de aarde zijn, omdat u het bent die de hele wereld zult redden.’

9 Het lichtkleed

Het geschiedde nu toen Jezus deze woorden tot zijn discipelen gesproken had, dat hij zijn redevoering vervolgde en tot hen sprak: ‘Zie, ik heb mijn kleed aangetrokken en alle macht is mij gegeven door het eerste mysterie. Nog een korte tijd en ik zal u het mysterie van het Al en het pleroma van het Al mededelen, en ik zal u van nu af aan niets verbergen, maar in de voltooiing zal ik u voltooiën in het gehele pleroma en in de voleinding en in alle mysteriën – welke is de voleinding van alle voleindingen, het pleroma van alle pleroma’s en de gnosis van alle gnosis – welke zich in mijn kleed bevinden. Ik zal u alle mysteriën van het buitenste van het buitenste tot het binnenste van het binnenste mededelen. Luister toch, en ik vertel u alles wat mij is overkomen.’

10 De mysteriën van het lichtkleed

‘Het geschiedde nu toen de zon in het oosten was opgegaan, dat een grote lichtkracht naar beneden kwam, waarin mijn kleed was dat ik in het vierentwintigste mysterie had achtergelaten, zoals ik u zo-even gezegd heb. En ik vond een mysterie in mijn kleed, in de woorden van hen die van de hoogte zijn: zama zama ōzza rachama ōzai, hetgeen betekent: o, mysterie van buiten de wereld, vanwege hetwelk het Al bestaat – dit is de gehele uitgang en de

gehele opgang – dat alle emanaties en al wat zich daarin bevindt heeft voortgebracht en waardoor alle mysteriën en al hun gebieden zijn ontstaan; kom tot ons, want wij zijn uw deelgenoten. Wij zijn geheel een met u, wij zijn een en dezelfde. U bent het eerste mysterie, dat van het begin af bestond in de Onuitsprekelijke alvorens het zich openbaarde, en de naam ervan zijn wij allen tezamen. Wij dan verwachten u bij de uiterste grens, dat wil zeggen, bij het laatste mysterie van binnen, dat zelf een deel van ons is. Nu hebben wij u uw kleed gezonden, dat u van het begin af toebehoorde en dat u aan de laatste grens, die het laatste mysterie van binnen is, had achtergelaten totdat de bestemde tijd volgens bevel van het eerste mysterie zou zijn vervuld. Zie, de tijd is vervuld. Trek het aan en kom tot ons. Dat wij u allen benaderen teneinde u met het eerste mysterie in zijn volle pracht, op diens eigen bevel, te bekleden, want het eerste mysterie, dat twee kleden bezit, heeft het ons gegeven om u ermee te bekleden – afgezien van het ene dat wij u gezonden hebben – want u bent ze waardig omdat u de eerste in ons midden bent en reeds vóór ons bestond. Daarom heeft het eerste mysterie u door ons het mysterie van zijn volle luister gezonden, bestaande uit twee kleden. In het eerste is de volle heerlijkheid van alle namen van alle mysteriën en van alle emanaties van de ordeningen van de ruimten van de Onuitsprekelijke. In het tweede kleed is de volle heerlijkheid van de naam van alle mysteriën en van alle emanaties die zich bevinden in de ordeningen van de twee ruimten van het eerste mysterie. En in het kleed dat wij u zojuist gezonden hebben, is de glans van de naam van het mysterie van de profeet, dat de eerste wet is, en de luister van het mysterie van de vijf ideeën en van het mysterie van de grote gezant van de Onuitsprekelijke, die het grote licht is, en van het mysterie van de vijf leiders die de vijf helpers zijn. Voorts bevindt zich in dat kleed de glans van de naam van het mysterie van alle ordeningen van de emanaties van de lichtschat en hun verlossers en de luister van het mysterie van de orden van de or-

deningen, welke zijn de zeven amens en de zeven stemmen en de vijf bomen en de drie amens en de tweelingverlosser, het kind van het kind en het mysterie van de negen wachtters aan de drie poorten van de schatkamer van het licht. Vervolgens bevindt zich in dit kleed de volle pracht van de namen van allen die zich aan de rechterzijde bevinden, en van al diegenen die zich in het midden bevinden.

En ook is daarin de gehele glans van de naam van de grote onzichtbare, de grote voorvader, en het mysterie van de drie drievoudig groten en het mysterie van hun gehele gebied, en het mysterie van al hun onzichtbaren en van al diegenen die zich in de dertiende eoon bevinden, en de naam van de twaalf eonen en van al hun archonten en van al hun aartsengelen en van al hun engelen en van allen die zich in de twaalf eonen bevinden, en het hele mysterie van de naam van allen die zich bevinden in de sfeer van het lot en in alle hemelen. Tevens het gehele mysterie van de naam van allen die zich in de sfeer bevinden en van hun firmamenten, en van allen die daarin zijn en van al hun gebieden. Zie, wij hebben u dit kleed gezonden – dat niemand van beneden het eerste gebod kende – want de heerlijkheid van zijn licht was erin verborgen, en de sferen en alle gebieden van het eerste gebod af hebben het niet gekend. Bekleed u snel met dit kleed en kom tot ons, want wij naderen u om u op bevel van het eerste mysterie uw beide kleden, welke reeds van de aanvang bij het eerste mysterie voor u bestonden, aan te trekken, totdat de tijd – vastgesteld door de Onuitsprekelijke – is volbracht. Zie, de tijd is nu volbracht. Kom nu snel tot ons, opdat wij ze u aantrekken totdat u uw dienst van de vervulling van het eerste mysterie hebt volbracht, welke door de Onuitsprekelijke is vastgesteld. Kom nu snel tot ons, opdat wij – gehoorzamende aan het bevel van het eerste mysterie – u ermee mogen bekleden. Want nog een korte tijd, een zeer korte tijd en u zult tot ons komen en de wereld verlaten. Kom nu spoedig opdat u uw gehele luister, dat is de luister van het eerste mysterie, zult ontvangen.’

11 De poort van het firmament

‘Het geschiedde nu toen ik het mysterie van al deze woorden zag in het kleed dat mij was gezonden, dat ik het direct omsloeg, en ik lichtte buitengewoon en voer tot de hoogte en ik kwam voor de poort van het firmament, verlicht door het mateloze licht dat mij omgaf, en de poorten van het firmament kwamen in beweging en gingen alle tegelijk open.

Alle archonten en alle machten en alle engelen die daarin waren, raakten in opschudding door het grote licht rondom mij. Zij staarden naar het stralende lichtkleed waarmee ik bekleed was en zij zagen het mysterie dat hun namen bevatte, en zij vreesden zeer. En alle banden waarmee zij gebonden waren, vielen van hen af en elk verliet zijn ordening en zij vielen alle voor mij neer, aanbaden mij en zeiden: ‘Hoe is de heer van het Al door ons midden gegaan, zonder dat wij het wisten?’ En zij loofden alle tezamen het binnenste van het binnenste, maar mijzelf zagen zij niet, maar zij zagen slechts het licht. Zij waren vol van vrees en ontzetting en loofden het binnenste van het binnenste.’

12 De eerste sfeer

‘Niettemin liet ik dit gebied achter mij en steeg op naar de eerste sfeer, overweldigend schijnend, negenenveertig maal krachtiger dan ik in het firmament geschenen had. Het geschiedde nu toen ik aan de poort van de eerste sfeer was aangekomen, dat haar poorten werden bewogen en alle terstond vanzelf opengingen. Ik trad de huizen van de sfeer binnen – bekleed met een niet te beschrijven lichtpracht – en alle archonten en allen die in die sfeer zijn, raakten in opwinding tegen elkaar. En zij zagen het grote licht dat mij omringde en zij staarden naar mijn kleed en zagen daarop het mysterie van hun naam. Zij raakten in nog grotere opwinding en waren vervuld van vrees, terwijl zij spraken: ‘Hoe is de heer van het Al door ons midden gegaan, zonder dat wij het hebben gewe-

ten?’ En alle banden vielen van hen af en hun gebieden en hun ordeningen werden ontbonden. En elk verliet zijn ordening en zij vielen alle terstond neer, aanbaden mij of mijn kleed, en tezamen zongen zij lofliederen tot het binnenste van het binnenste terwijl zij in grote vrees en ontzetting verkeerden.’

13 De sfeer van het lot

‘Dit gebied achter mij latende, kwam ik aan de poort van de tweede sfeer, de heimarmene.³ Ook hier raakten alle poorten in opschudding en gingen vanzelf open. Ik trad de huizen van de sfeer van het lot binnen in een niet te beschrijven straling van licht, want ik straalde in de sfeer van het lot negenenvertig maal meer dan in de eerste sfeer.

Alle archonten en alle die zich in het lot bevonden, raakten in opschudding en vielen over elkaar en waren zeer bevreesd toen ze het grote licht zagen dat op mij was. Zij staarden naar mijn lichtkleed en zagen het mysterie van hun naam op mijn kleed en raakten in nog grotere opwindning en vrees, terwijl zij zeiden: ‘Hoe is de heer van het Al door ons midden gegaan, zonder dat wij het hebben geweten?’

En alle banden van hun gebieden, van hun ordeningen en van hun huizen werden verbroken. Zij kwamen alle tegelijk, vielen neer, aanbaden mij en loofden tezamen het binnenste van het binnenste, terwijl zij in grote vrees en beroering verkeerden.’

14 De eonen van de archonten

‘Ik liet dit gebied achter mij en steeg op tot de grote eonen van de archonten, en in een onbeschrijfelijke lichtglans kwam ik voor hun sluiers en hun poorten. Het geschiedde nu toen ik de twaalf eonen bereikte, dat hun sluiers en hun poorten tegen elkaar in beroering raakten. De voorhangsels gingen vanzelf vaneen en hun

³ De sfeer van het lot

poorten werden de een na de ander geopend, en ik trad te midden van de eonen, buitengewoon stralend, en er was geen maatstaf voor het licht dat mij omringde, dat negenenveertig maal sterker was dan het licht waarmee ik in de huizen van de sfeer van het lot had geschenen. Alle engelen van de eonen en hun aartsengelen en hun archonten en hun goden en hun heren en hun machten en hun tirannen en hun krachten en hun lichtvonken en hun sterren, en hun enkelvoudigen en hun onzichtbaren en hun voorvaderen en hun driewerfmachtigen, zij allen zagen mij in die lichtglans en er was geen maatstaf voor het licht dat mij omringde. Zij raakten in opschudding en grote vrees kwam over hen toen zij het grote licht zagen dat om mij was. En hun grote opwinding en vrees reikten tot het gebied van de grote onzichtbare voorvader en de drie grote driewerfmachtigen. Ten gevolge echter van de grote vrees van hun opwinding liep de grote voorvader voortdurend in zijn gebied heen en weer, evenals de drie driewerfmachtigen en door de grote vrees waarin zij verkeerden, konden zij al hun gebieden niet afsluiten. En zij bewogen terstond al hun eonen en al hun sferen en al hun ordeningen, vol angst en beving vanwege het grote licht dat op mij was, dat niet langer geleek op dat wat om mij was toen ik nog bij de mensen op aarde was, toen het lichtkleed over mij kwam. Want de wereld zou de volheid van dit licht niet hebben kunnen verdragen – het zou de wereld en zijn bewoners terstond hebben vernietigd – maar zoals het licht in de twaalf eonen mij omstraalde, was het 8700 myriaden maal zo sterk als bij u op de aarde.’

15 De omkering

‘Het geschiedde nu toen alle die zich in de twaalf eonen bevonden het grote licht zagen dat op mij was, dat zij alle in opschudding raakten en in de eoon heen en weer liepen. En alle eonen en alle hemelen en hun gezamenlijke ordening bewogen zich tegen el-

kaar door de grote vrees die hen beving, omdat zij het mysterie dat plaatsvond niet kenden.

En Adamas de grote Tiran en alle zich in alle eonen bevindende tirannen begonnen vruchteloos krijg te voeren tegen het licht, en zij wisten niet tegen wie zij streden omdat zij niets anders konden zien dan het alles overtreffende licht.

Het geschiedde nu toen zij krijg voerden tegen het licht, dat hun kracht tenietging en zij stortten in de eonen terneer en werden als dood en zonder levensadem, zoals de aardebewoners.

En ik nam van alle een derde deel van hun kracht, opdat zij niet langer in hun boze daden zouden volharden en opdat wanneer de mensen die op de aarde zijn hen in hun mysteriën aanroepen – die welke de engelen die gezondigd hebben op aarde hebben gebracht, dat wil zeggen, hun magie – opdat zij nu, wanneer zij hen in hun boze werken aanroepen, deze niet kunnen voleinden. En het lot en de sfeer waarover zij heersen, heb ik omgewend en veroorzaakt dat zij zes maanden naar links gekeerd zijn en hun invloeden volbrengen en dat zij zes maanden naar rechts gekeerd zijn en hun invloeden uitoefenen. Op bevel echter van het eerste gebod en op bevel van het eerste mysterie heeft Jeû, de heer van het licht, hen zo gesteld dat zij steeds hun blik naar links wenden en hun invloeden en daden volbrengen.’

16 De strijd van de archonten

‘Het geschiedde nu toen ik in hun gebied gekomen was, dat zij zich verzetten en streden tegen het licht en ik nam een derde deel van hun kracht, opdat zij hun boze daden niet zouden kunnen volbrengen. En de sfeer van het lot en de sfeer waarover zij heersen, heb ik omgewend en hen zo gesteld dat zij zes maanden naar links gericht zijn om hun invloeden uit te oefenen, en ik heb hen zo gesteld dat zij de volgende zes maanden naar rechts gekeerd zijn om hun invloeden uit te oefenen.’

17 Maria Magdalena

Toen hij dit tot zijn discipelen had gezegd, sprak hij tot hen: 'Wie oren heeft om te horen, die hore.' Het geschiedde nu toen Mariam de verlosser deze woorden had horen spreken, dat zij een uur lang in de lucht staarde en zei: 'Mijn heer, beveel mij dat ik openlijk spreek.'

En Jezus, de barmhartige, antwoordde en zei tot Mariam: 'Mariam, u begunadigde, die ik in alle mysteriën van de hoogte zal inwijden, spreek openlijk, u, wier hart meer dan dat van al uw broeders gericht is op het hemelrijk.'

18 Het omwenden van de sferen

Toen sprak Mariam tot de verlosser: 'Mijn heer, het woord dat u tot ons richtte: 'Wie oren heeft om te horen, die hore', hebt u gesproken opdat wij het woord dat u hebt gesproken zouden begrijpen. Hoor nu, heer, opdat ik openlijk spreek. Het woord dat u hebt gesproken: 'Ik heb een derde deel van de kracht van de archonten van alle eonen genomen en ik heb hun sfeer van het lot en hun sfeer waarover zij heersen, omgewend. Wanneer de mensen hen vervolgens aanroepen in hun mysteriën – die welke de engelen die gezondigd hebben hun geleerd hebben teneinde hun boze en schandelijke daden in het mysterie van hun magie te volvoeren – zijn zij vanaf dit moment niet meer in staat hun slechtheid te volbrengen, omdat u hun hun kracht ontnomen hebt en hen hebt beroofd van hun sterrenwichelaars, hun helderzienden en hun waarzeggers, opdat zij van nu af aan niet meer in staat zullen zijn komende dingen te voorspellen. Want u hebt hun sferen omgewend en hen zo gesteld dat zij zes maanden naar links gericht zijn en hun invloeden laten gelden, en de volgende zes maanden naar rechts gericht zijn en zó hun invloeden uitoefenen. Met betrekking tot dit woord nu, heer, heeft de kracht die zich bevond in de profeet Jesaja aldus gesproken en destijds in een